

Η ΙΔΙΟΤΗΣ ΤΟΥ ΡΑΣΟΦΟΡΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ

Υ Π Ο
ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΜΑΝΤΖΟΥΝΕΑ
Πρωτοπρεσβυτέρου, διδ. Ν.

Α'. ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ.

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Μεγάρων καὶ Σαλαμῖνος, διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 853/26-8-77 ἐγγράφου τῆς, παρακαλεῖ ὅπως γνωρίσωμεν αὐτῇ περὶ τῆς ιδιότητος τοῦ ρασοφόρου Μοναχοῦ, ἐὰν δηλαδὴ οὗτος εἶναι τέλειος ἢ δόκιμος Μοναχός. Τὸ πρόβλημα τοῦτο ἔχει ἐσχάτως δημιουργήσει τοσαῦτα προβλήματα, ἀλλὰ καὶ θὰ δημιουργῆ συνεχῶς τοιαῦτα, ἐφ' ὅσον, ἐν προκειμένῳ, δὲν ἐφαρμόζονται οἱ θεῖοι καὶ Ἱεροὶ Κανόνες, οἵτινες οὐδὲν πρόβλημα ἔχουν ἀφήσει ἄλυτον. Διὸ καὶ καθίσταται ἀνάγκη νὰ ἀνατρέξωμεν εἰς τὰς Πηγὰς τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου καὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου, ἔτι δὲ καὶ εἰς τὰς Νομικὰς Πηγὰς, διὰ νὰ καταλήξωμεν εἰς ἓν συμπέρασμα, καθ' ὅτι εἶναι ἀδιανόητον, νὰ ὑφίσταται ἐν τόσον σοβαρὸν πρόβλημα διαρκῶς αἰωρούμενον.

α) Γένεσις τοῦ Μοναχισμοῦ.

Ὁ Μοναχισμὸς εἶναι προῖον τοῦ ἡθικοῦ πνεύματος τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὃ ὁποῖος διεγείρει εἰς ὠρισμένους ἀνθρώπους τὸν πόθον πρὸς τὴν ὑψηλοτέραν τελειότητα. Ὁ Μοναχισμὸς δὲν φέρει καθ' ἑαυτὸν τὸν χαρακτῆρα τῆς ἀναγκαιότητος. Ὁ μὲν Ἱερὸς Κλῆρος, ἄνευ τοῦ ὁποίου δὲν δύναται νὰ νοηθῆ Ἁριστιανισμὸς, εἶναι θεσμὸς θεῖος, θεσμὸς θείου Δικαίου, ὃ δὲ Μοναχισμὸς δὲν στηρίζεται ἐπὶ τοῦ Δικαίου τούτου, δι' ὃ καὶ δὲν φέρει τὸν χαρακτῆρα τῆς ἀναγκαιότητος, καθάπερ ὃ Ἱερὸς Κλῆρος¹.

Ὁ Μοναχισμὸς φέρει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τὸν χαρακτῆρα τοῦ συνδέσμου ἀνδρῶν, οἱ ὁποῖοι, ἐπὶ τῇ βάσει ὠρισμένων Κανόνων, ὀφείλουσι νὰ ἀφιερῶν τῷ Θεῷ τὸν βίον ὀλόκληρον καὶ νὰ ἐργάζωνται πρὸς τὸ ἀγαθὸν τῆς Ἐκκλησίας, παρέχοντες ἑαυτοὺς ὑπόδειγμα χριστιανικῶν ἀρετῶν.

Ὁ Χριστιανισμὸς ἀνεπτύχθη βαθμηδόν. Κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους τῆς Ἐκκλησίας, πολλοὶ εὐσεβεῖς ἄνδρες, λαβόντες τὴν ἀπόφασιν ὅπως ἀφιερῶσιν ἑαυτοὺς ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν λατρείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τύχῳσι τῆς αἰωνίου μακαριότητος, περιεφρόνουσι τελείως τὰ γήινα ἀγαθά,

1. Ν. Μίλας, Ἑσθλ. Δίκαιον τῆς Ἀνατ. Ἐκκλησι., Ἀθήναι 1906, σ. 925.

ἀπέχοντες ἀπὸ παντός, δυναμένονα ἀποτρέψη τὸ πνεῦμα ἀπὸ τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν τάσιν πρὸς τὴν τελειότητα, μὴ ἐγκαταλείποντες συγχρόνως καὶ τὴν ἀνθρωπίνην κοινωνίαν, μηδὲ ἀπαρνούμενοι τὰ καθήκοντα καὶ τὰς ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας τοὺς ἀνέθετεν ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ Κοινωνία. Ὁ ἰσχυρισμὸς τινῶν, ὅτι ὁ Μοναχισμὸς εἶναι ἀντίγραφον ξένων θρησκευτῶν εἶναι ἐσφαλμένος, διότι αἱ βάσεις του ὑφίστανται εἰς τὴν Ἀγίαν Γραφήν².

Ὅπως προανεφέρθη, ὁ Μοναχισμὸς συνδέεται ἀναποσπάστως μὲ τὰ τῶν θεσμῶν τῆς Ἀνατολικῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Οὗτος εἶναι ἡ πραγματικότητα τοῦ ἰδεώδους τοῦ χριστιανικοῦ βίου, διότι ὁ Μοναχισμὸς ζητεῖ νὰ ἐφαρμόσῃ πλήρως τὰς χριστιανικὰς ἀληθείας. Δὲν εἶναι δεῖλὸς ὁ Μοναχὸς, τοῦναντίον εἶναι ἥρωα καὶ γενναῖος ἀγωνιστής, πολεμεῖ συνεχῶς τὴν κακίαν τοῦ κόσμου καὶ μεριμνᾷ νυχθημερόν διὰ τὴν ὑψηλοτέραν ζωὴν τοῦ κόσμου καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν—δι' ἑαυτὸν καὶ τὸν κόσμον. Διὰ τοῦτο δικαίως ὁ Μοναχισμὸς ὑμνήθη ἀνὰ τοὺς αἰῶνας ὡς ὑψίστη φιλοσοφία³. Ὁ Μοναχὸς, προκειμένου νὰ καταστήσῃ ἑαυτῷ εὐχερῆ τὴν κατόρθωσιν τῆς ἀρετῆς, ἀποκόπτει τοὺς δεσμοὺς αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ὑλικοῦ κόσμου καὶ ζῆ ξένον βίον, τὸν μονήρη, διὰ τῆς φυγῆς του εἰς τὰς ἐρήμους καὶ τῆς ἀποταγῆς τῆς ἰδιαίτερας του πατρίδος, τῶν συγγενῶν, τῆς περιουσίας κ.λ.π. Διὸ καὶ ὁ Μοναχὸς θεωρεῖται ζωντανὸς νεκρός. Ἰδιαιτέρως τὸ ἔξοχον μεγαλεῖον τῆς ἀποταγῆς τῶν ἐγκοσμίων φαίνεται ἐν τούτῳ, ὅτι φυσικὴν ἐκδήλωσιν ἔχει τὴν παρθενίαν καὶ τὴν ἀκτημοσύνην, δύο ἀρχάς, αἱ ὁποῖαι δὲν εἶναι ἐντολαὶ τοῦ Πανυπερτελείου Θεοῦ καὶ αἱ ὁποῖαι ὑπερβάλλουσι τὰ καθήκοντα τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεόν, ἀλλ' ἐξαιρέσεις, δῶρα τῶν Μοναχῶν πρὸς τὸν Θεόν⁴. Παραλλήλως πρὸς τὴν ἀποταγὴν συνδέεται καὶ ἡ ταπεινοφροσύνη, καθ' ὅτι εἶναι ἡ πρώτη αἰτία καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀποταγῆς. Δὲν νοεῖται ἀποταγὴ ἄνευ ταπεινοφροσύνης, ἀλλ' οὔτε Μοναχικὴ ζωὴ ἄνευ ἀποταγῆς. Ἐκαστος ἀνθρώπος αἰσθάνεται ἐν ἑαυτῷ κατὰ τινὰ τῆς ζωῆς αὐτοῦ στιγμὴν τὴν μυστηριώδη καὶ ἰσχυρὰν ταύτην τάσιν τῆς ψυχῆς πρὸς τὴν ἐρημίαν. Πράγματι δὲ πάντες οἱ λαοὶ ἀνεγνώρισαν καὶ ἐτίμησαν τὴν Μοναχικὴν ζωὴν, πᾶσαι αἱ θρησκείαι υἰοθέτησαν καὶ καθιέρωσαν τὴν Μοναχικὴν ζωὴν. Μαρτύριον ἔχομεν τὰς ἀσκητικὰς δοξασίας τῶν ἐθνικῶν λαῶν καὶ δὴ τὰς περὶ μονήρους βίου ιδέας τῶν Πυθαγορείων, τοῦ νεοπλατωνισμοῦ καὶ τῆς Στωϊκῆς φιλοσοφίας. Γνωστὸν δέ, ὅτι ὁ νεοπλατωνικὸς Πλωτῖνος, ἔχων ὑπ' ὄψει τὰ τοῦ Πλάτωνος παρὰ Φαίδωνι καὶ Θεαιτήτῳ, «συνίστη τὸ μόνον εἶναι, μόνον πρὸς

2. Ἡ. Μαστρογιαννοπούλου, Μερικαὶ βασικαὶ σκέψεις ἐπὶ τῆς ἐννοίας τοῦ Μοναχισμοῦ, Ἀθῆναι 1972, σελ. 5 ἐπόμε.

3. Χ. Τζώγας, Ὁ Μοναχισμὸς, Θρησκευτ. καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία, τόμ. Θ', Ἀθῆναι 1966, σ. 27.

4. Αὐτόθι.

μόνον Θεὸν γενέσθαι». Ἐπομένως ὁ Μοναχικὸς βίος δὲν ἐγενήθη αὐτομάτως. Τὸ ἔδαφος ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐβλάστησε κατὰ τὸν 4ον αἰῶνα, ἤρξατο παρασκευαζόμενον ἀπὸ τῶν πρώτων χριστιανικῶν χρόνων. Ἀσκητισμὸς ὑπῆρχε βεβαίως καὶ πρότερον, αἱ δὲ ρίζαι αὐτοῦ ἀνάγονται εἰς ἐποχὴν ἱκανῶς μεμακρυσμένην. Ἀλλὰ πρὸς τὸν ἀσκητισμὸν τῶν διαφόρων ἀνατολικῶν λαῶν, πλὴν τῆς περὶ ἠθικῆς τελειώσεως γενικῆς ιδέας, ἐσωτερικὴν συνάφειαν δὲν ἔχει ὁ χριστιανικὸς μοναχικὸς βίος.

Ἄμα, λοιπόν, τῇ ἐμφανίσει τοῦ Χριστιανισμοῦ, πολλοὶ τῶν χριστιανῶν, ἐμφορούμενοι ἀπὸ ἔνθεον ζῆλον, ἠγοῦντο οὐ μόνον ἐπιτελεῖν τὰ ἐπιταγματικά τῆς χριστιανικῆς διδασκαλίας, ὡς ἀναγκαῖα, ἦτοι τὸ οὐ φονεύσεις, οὐ κλέψεις καὶ τὰ τούτοις παρόμοια, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐπαινετὰ καὶ πολλῶν ἐγκωμίων ἄξια, οἷον τὸ κατόρθωμα τῆς ἀληθοῦς παρθενίας, τὴν ἐσχάτην ἀκτημοσύνην καὶ τὴν ἄκραν ὑπομονήν, ἔτι δὲ καὶ τὴν παντελεῖ ἀπαλλαγὴν ἐκ τῶν θορύβων τοῦ κόσμου. Ἐνεκα τούτου, ἐγκατέλειπον πολλοὶ χριστιανοὶ τὰ τοῦ κόσμου καὶ διῆγον βίον ὅτε μὲν μακράν, ὅτε δὲ πλησίον τῶν πόλεων, εἴτε μεμονωμένοι ὡς οἱ ἀσκηταί, εἴτε μετ' ἄλλων ἀνθρώπων, φερόμενοι εἰς τὴν ἔρημον πρὸς ψυχικὴν κυρίως ἡρεμίαν. Ἀπὸ τῆν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν πληροφορούμεθα, ὅτι οἱ Μοναχοὶ ἤσκουν μεγάλην ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ πνεύματος διὰ τοῦ ἐναρέτου βίου, ἤσκουν γοητεῖαν, δι' ἧς ἐσαγήνευον τὰ πλήθη εἰς Χριστὸν καὶ ἐπεβάλλοντο οὐ μόνον εἰς αὐτὰ ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοὺς παρεκτρεπομένους τῆς εὐθείας ὁδοῦ ἄρχοντας διὰ τοῦ ἠθικοῦ αὐτῶν μεγαλείου⁵. Ὁ Μ. Βασίλειος, δικαιολογῶν τὴν Μοναχικὴν Πολιτείαν, γράφει ὅτι οὔτε παράλογος εἶναι, οὔτε εἰς τὴν φύσιν ἀντιτίθεται. «Ὁ φιλόνητος Θεός, κηδόμενος τῆς ἡμῶν σωτηρίας, εἰς δύο διεῖλε βίους τὴν τῶν ἀνθρώπων διαγωγὴν, εἰς συζυγίαν λέγω καὶ παρθενίαν, ἵνα ὁ μὴ δυνάμενος ὑπενεγκεῖν τὸν τῆς παρθενίας ἄθλον ἔλθοι εἰς συνοίκησιν γυναικός, ἐκεῖνο εἰδώς, ὡς ἀπαιτηθήσεται λόγον σωφροσύνης καὶ ἀγιασμοῦ καὶ τῆς πρὸς τοὺς ἐν συζυγίαις καὶ τεκνοτροφίαις ἀγίους ὁμοιώσεως»⁶.

Ἐτερον βασικὸν αἷτιον τῆς δημιουργίας τοῦ Μοναχικοῦ βίου καὶ ἡ φυγὴ τῶν πιστῶν εἰς τὴν ἔρημον, ἦσαν οἱ διωγμοὶ καὶ ἡ σκληρότης τῶν Ρωμαίων Αὐτοκρατόρων. Κατὰ τὰ μέσα τοῦ Γ' αἰῶνος καὶ ἰδίᾳ τὰς ἀρχὰς τοῦ Δ' αἰῶνος οἱ διωγμοὶ κατέστησαν τόσον σκληροί, ὥστε πλῆθος χριστιανῶν, διὰ τὴν ἀντιμετωπίσιν τὰς βασάνους καὶ τὰ μαρτύρια, ἀπεσύρθη εἰς τὴν ἔρημον, ἔνθα οἱ διώκται δὲν ὑποπεύοντο τὴν διαμονὴν των. Τοῦτο ἐξάγεται ἐκ τῶν γραφέντων ὑπὸ τοῦ ἱστορικοῦ Εὐσεβίου, ὅστις περιγράφει τὰ περὶ τῶν διωγμῶν τῶν χριστιανῶν⁷.

5. Κυριακοῦ, Ἐκκλησ. Ἱστ., τόμ. Α', σ. 460 ἐπὶ μ.

6. Προοίμιον Ἀσκητικῶν, P.G., τόμ. 31, σελ. 381.

7. Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία 10,7. Β.Ε.Π., τόμ. 20, σελ. 102.

Ἔνεκα τῆς παρατάσεως τῶν διωγμῶν, οἱ ἀπομακρυνθέντες χριστιανοὶ παρέμειναν εἰς τὰς ἐρήμους ἐπὶ μακρὸν χρόνον σιτιζόμενοι ἀπὸ τὰ προϊόντα τῶν ὀρέων. Οἱ χριστιανοὶ τῆς ἐρήμου εἰθίσθησαν τόσον πολὺ, ὥστε ἐγκατεστάθησαν μονίμως. Ἡ δίωξις ἐξ ἄλλου, εἶχε καταστῆ στοιχειῶν ἀναπόσπαστον τῆς ζωῆς τῶν χριστιανῶν, ὥστε πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐθεώρουν ἀκατανόητον τὴν χριστιανικὴν ζωὴν ἄνευ διωγμῶν. Οὕτω, λοιπόν, ἐξηγεῖται τὸ φαινόμενον, διατὶ μετὰ τὴν κατάπαυσιν τῶν διωγμῶν, ὁ ἀριθμὸς τῶν Μοναχῶν, ἀντὶ νὰ μειωθῆ ἠξήθη. Καὶ κατὰ μὲν τὴν περίοδον τῶν διωγμῶν κατέφυγον εἰς τὰς ἐρήμους διωκόμενοι, μετὰ δὲ τὴν κατάπαυσιν τῶν διωγμῶν, ἔγιναν οἱ ἴδιοι διώκται ἑαυτῶν, εἰς θλίψεις καὶ στερήσεις ὑποβληθέντες, ἀναχωρήσαντες εἰς τὰ ὄρη καὶ τὰς ἐρημίας. Καὶ ὅπως κατὰ τὴν περίοδον τῶν διωγμῶν κατενίκησαν τοὺς διώκτας των, οὕτω καὶ μετὰ τὴν λῆξιν τῶν διωγμῶν, διὰ τῆς φυγῆς των ἐκ τοῦ κόσμου καὶ τῆς ὑποβολῆς των εἰς τὸ μαρτύριον τῶν θλίψεων καὶ τῶν στερήσεων, κατενίκησαν τοὺς ἑαυτοὺς των καὶ τὸν κόσμον.

β) Πρόσκτησις Μοναχικῆς Ἰδιότητος.

Τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, διακρίνεται α') εἰς τὸν Ἱερὸν Κλῆρον, β') εἰς τοὺς Λαϊκοὺς καὶ γ') εἰς τοὺς Μοναχοὺς. Μετάθεσις μέλους τοῦ Χριστεπώνυμου πληρώματος ἀπὸ τῆς τάξεως τῶν Λαϊκῶν εἰς τὴν τάξιν τῶν Μοναχῶν συντελεῖται διὰ τῆς προσκτήσεως τῆς Μοναχικῆς ἰδιότητος. Ἐπίσης, δύναται νὰ καταταγῆ εἰς τὴν Μοναστικὴν Πολιτείαν καὶ Κληρικὸς, μὲ βαθμὸν Πρεσβυτέρου ἢ Διακόνου. Κατάταξις Ἐπισκόπου εἰς τὴν Μοναστικὴν Πολιτείαν ἀπαγορεύεται, διότι ὑψοῦται κώλυμα ἐκ τοῦ ἀσυμβιβάστου τοῦ Ἀρχιερατικοῦ ἀξιώματος, καθ' ὅτι «τὸ μοναχικὸν ἐπάγγελμα μαθητείας καὶ ὑποταγῆς ἔργον, καὶ ἀδύνατόν ἐστι τὸν ὑποτακτικὸν ἐπὶ θρόνου καθῆσθαι καὶ διδάσκειν, χρεῶν ἐστὶ τὸν ἀποστάντα ἐκ τοῦ ὕψους τῆς ἀρχιερωσύνης, καὶ καταγνόντα οἶον ἑαυτοῦ, καὶ πρὸς μετάνοιαν ἀποδιδόντα, καὶ διὰ τοῦ μοναχικοῦ σχήματος ὑποταγὴν ἐπαγγειλάμενον, μὴ ἐνεργεῖν διδασκαλικὸν τι, καὶ ἀντὶ τοῦ ποιμαίνεσθαι, ἐπιχειρεῖν ἄλλους ποιμαίνειν»⁸. Τυχὸν δὲ κατάταξις Ἐπισκόπου εἰς τὴν Μοναστικὴν Πολιτείαν συνεπάγεται ἀποστέρησιν τούτου τοῦ Ἀρχιερατικοῦ ἀξιώματος. «Εἰ καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἐνιοὶ τῶν ἀρχιερέων εἰς τὸ τῶν μοναχῶν κατιόντες σχῆμα, ἐπὶ τῷ τῆς ἀρχιερωσύνης ἐβιάζοντο διαμένειν ὕψει, καὶ τοῦτο πράττοντες, παρεωρῶντο· ἀλλ' οὖν ἡ ἁγία καὶ οἰκουμενικὴ αὕτη σύνοδος, καὶ τοῦτο ρυθμιζουσα τὸ παρόραμα, καὶ πρὸς τοὺς ἐκκλησιαστικὸς θεσμοὺς τὴν ἀτακτον ταύτην ἐπανάγουσα πράξεν, ὥρισεν· ἵνα, εἴ τις ἐπίσκοπος, ἢ εἴ τις ἄλλος τοῦ

8. Β α λ σ α μ ὶ ν, Σ. Κ., τόμ. Β', σελ. 709.

ἀρχιερατικοῦ ἀξιώματος, πρὸς τὸν μοναδικὸν θελήσει καταθεῖν βίον, καὶ τὸν τῆς μετανοίας τόπον ἀναπληρῶσαι, μηκέτι τοῦτον τῆς ἀρχιερατικῆς ἀντιποιεῖσθαι ἀξίας. Αἱ γὰρ τῶν μοναχῶν συνθῆκαι ὑποταγῆς λόγον ἐπέχουσι καὶ μαθητείας, ἀλλ' οὐχὶ διδασκαλίας, ἢ προεδρίας· οὐδὲ ποιμαίνειν ἄλλους, ἀλλὰ ποιμαίνεσθαι ἐπαγγέλλονται. Διό, καθ' ἃ προείρηται, θεσπίζομεν, μηκέτι τινὰ τῶν ἐν ἀρχιερατικῷ καταλόγῳ καὶ ποιμένων ἐξεταζομένων, εἰς τὴν τῶν ποιμαιομένων καὶ μετανοούντων χώραν ἑαυτὸν καταβιβάζειν. Εἰ δέ τις τοῦτο τολμήσειε πρᾶξι, μετὰ τὴν ἐκφώνησιν καὶ διάγνωσιν τῆς νῦν ἐκπεφωνημένης ψήφου, αὐτὸς ἑαυτὸν τοῦ ἀρχιερατικοῦ ἀποστερήσας βαθμοῦ, οὐκέτι πρὸς τὸ πρότερον, ὕπερ δι' αὐτῶν τῶν ἔργων ἠθέτησεν, ἀξίωμα ἐπαναστρέψει»⁹.

Κατὰ ταῦτα, οἱ Ἐπίσκοποι δὲν δύνανται νὰ καταταγῶσιν εἰς τὴν Μοναστικὴν Πολιτείαν. Τυχὸν δὲ κατὰτάξις, ἔχει ὡς συνέπειαν τὴν ἀπώλειαν τοῦ Ἐπισκοπικοῦ τῶν ἀξιώματος.

Ἡ πρόσκτησις τῆς Μοναχικῆς ἰδιότητος συντελεῖται Κανονικῶς, διὰ τῆς ἐπὶ τοῦ ὑποψηφίου, πρὸς ἰσόβιον ἄσκησιν ἐν τῇ Μονῇ καὶ ὑπὸ τὰ Μοναστικά καθεστῶτα, τελέσεως τῆς Μοναχικῆς Κουρᾶς. Εἰς τὸ Κανονικὸν Δίκαιον Μοναχικὴ Κουρὰ καλεῖται ἡ Κανονικὴ τελετὴ καὶ Πρᾶξις, διὰ τῆς ὁποίας ὁ ἐπιθυμῶν τὴν πρόσκτησιν τῆς Μοναχικῆς ἰδιότητος, προσέρχεται καὶ δίδει ἐνώπιον τοῦ ἀρμοδίου Κανονικῶς καὶ νομίμως ὀργάνου, τὴν ἀμετάτρεπτον ὑπόσχεσιν τῆς ἰσοβίου ἐγκαρτερήσεως ἐν τῇ Μονῇ τῆς μετανοίας του, κειρομένης δὲ διὰ σταυροειδοῦς ἀποκάρσεως τῆς κόμης αὐτοῦ. Ἡ Μοναχικὴ Κουρὰ ἀπαντᾶται εἰς τὸ Κανονικὸν Δίκαιον καὶ μὲ ἄλλους ἄρους, ὡς μοναχικὴ ἀπόκαρσις, κουρά, ἀποκουρά, ἀποβολὴ καὶ ἀπόθεσις τῶν τριχῶν. Ἡ δὲ ἀμετάτρεπτος ὑπόσχεσις καλεῖται καὶ Μοναχικὴ ὁμολογία, ὁμολογία τοῦ κατὰ Θεὸν βίου, ἐπαγγελία, ἐπαγγελία τοῦ Κανονικοῦ Σχήματος, ἐξαγόρευσις καὶ ἔνταλμα. Ἡ ἀπόθεσις τῶν τριχῶν ἀναφέρεται εἰς τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας καὶ δὴ «τοὺς λεγομένους ἐρημίτας, οἵτινες μελανειμονοῦντες, καὶ τὰς κεφαλὰς κομῶντες περιάγουσι τὰς πόλεις, μεταξὺ ἀνδρῶν λαϊκῶν, καὶ γυναικῶν ἀναστρεφόμενοι, καὶ τὸ οἰκεῖον ἐπάγγελμα καθυβρίζοντες, ὀρίζομεν, εἰ μὲν αἰροῦνται, τὰς κόμας ἀποκειράμενοι, τὸ τῶν λοιπῶν μοναχῶν ἀναδέξασθαι σχῆμα, τούτους ἐν μοναστηρίῳ ἐγκαθίστασθαι, καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ἐγκαταλέγεσθαι. Εἰ δὲ μὴ τοῦτο προέλοιτο, παντάπασιν αὐτοὺς τῶν πόλεων ἀπελεύνεσθαι, καὶ τὰς ἐρήμους οἰκεῖν, ἐξ ὧν καὶ τὰς ἐπωνυμίας ἑαυτοῖς ἀνεπλάσαντο»¹⁰. «Ἐξὸν ὑπάρχει Χριστιανῷ, τὸν ἀσκητικὸν ἐλέσθαι βίον, καὶ τὴν πολυτάραχον ζάλην τῶν βιωτικῶν πραγμάτων ἀποθέμενον, ἐν μοναστηρίῳ εἰσιέναι, καὶ κατὰ τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἀποκαρῆναι, κἂν ἐν οἰωδῆποτε πταίσματι

9. Κανὼν Β', Ἀγίας Σοφίας, Σ. Κ., τόμ. Β', σελ. 707-708.

10. Κανὼν ΜΒ', ΣΤ' Οἰκουμ. Συνόδου, Σ. Κ., τόμ. Β', σελ. 406.

ἀλφῶ»¹¹. «Ἐπειδὴ τινες τὸν μονήρη βίον ὑποδύεσθαι σχηματίζονται, οὐχ ἵνα Θεῶ καθαρῶς δουλεύσωσιν, ἀλλ' ἵνα τῇ σεμνότητι τοῦ σχήματος δόξαν εὐλαβείας προσλάβωσι, καὶ τῶν οἰκείων ἐντεῦθεν ἡδονῶν ἀφθονον εὐρήσωσι τὴν ἀπόλαυσιν, (τῶν τριχῶν γὰρ μόνων τὴν ἀποβολὴν ποιούμενοι, ἐν τοῖς οἰκείοις οἴκοις παρεδρεύουσι, μηδεμίαν τῶν μοναχῶν ἀποπληροῦντες ἀκολουθίαν, ἢ κατὰστασιν), ὥρισεν ἡ ἁγία σύνοδος, μηδένα τῶν ἀπάντων τοῦ μοναχικοῦ σχήματος ἀξιούν, ἄνευ παρουσίας τοῦ ὀφείλοντος αὐτὸν εἰς ὑποταγὴν ἀναδέχεσθαι, καὶ τὴν ἐπ' αὐτῷ ἡγεμονίαν, καὶ τῆς ψυχικῆς αὐτοῦ σωτηρίας τὴν πρόνοιαν ἐπαγγέλλεσθαι, ἀνδρὸς ὄντος δηλονότι θεοφιλοῦς, καὶ μονῆς προσεστηκότος, καὶ ἱκανοῦ σφάζειν ψυχὴν, ἀρτίως τῷ Θεῷ προσαγομένην»¹². Οἱ οὕτως ἀποκαρέντες καθίστανται μόνιμα καὶ Κανονικὰ μέλη τῆς Μοναστικῆς Ἀδελφότητος. Ἐνταῦθα ὅμως δὲν πρέπει νὰ γίνεταί σύγχυσις τῆς Μοναχικῆς Κουρᾶς μὲ τὴν κουρὰν τῶν Ἀναγνωστῶν καὶ Ἱεροψαλτῶν, καθὼς καὶ τῶν ὑπολοίπων κατωτέρων Κληρικῶν, καθ' ὅτι ἡ Κουρὰ τῶν τελευταίων τούτων εἶναι Ἱερατικὴ Κουρὰ, δεδομένου, ὅτι οἱ Ὑποδιάκονοι, Ἀναγνώσται, Ἱεροψάλται, Θυρωροὶ ἢ Πυλωροὶ, οἱ Παραμονάριοι (Νεωκόροι), οἱ Ἐξορκισταὶ καὶ οἱ Βουτισταὶ ἀνήκουν εἰς τὸν κατώτερον Κλῆρον. Ἡ διαφορὰ τῆς Κουρᾶς τῶν τελευταίων ἀπὸ τῶν Μοναχῶν ἀποδεικνύεται ἐκ τοῦ ΛΓ' Ἱεροῦ Κανόνος τῆς ΣΤ' Οἰκουμενικῆς, ὅστις θεσπίζει: «Ἐπειδὴ περ ἐγνώμεν ἐν τῇ Ἀρμενίων χώρα, μόνους ἐν κλήρῳ, τοὺς ἐκ γένους ἱερατικοῦ κατατάττεσθαι, Ἰουδαίκοις ἔθεσιν ἐπομένων τῶν τοῦτο πράττειν ἐπιχειρούντων, τινὰς δὲ αὐτῶν καὶ μὴ ἀποκειρομένους, ἱεροψάλτας, καὶ ἀναγνώστας τοῦ θείου ναοῦ καθίστασθαι· συνειδόμεν, ὥστε ἀπὸ τοῦ νῦν, μὴ ἐξεῖναι τοῖς εἰς κλῆρον βουλομένοις προάγειν τινὰς, εἰς τὸ γένος ἀποβλέπειν τοῦ προχειριζομένου· ἀλλὰ δοκιμάζοντες, εἰ ἄξιοι εἶεν, κατὰ τοὺς τεθέντας ἐν τοῖς ἱεροῖς κανόσιν ὅρους, ἐν κλήρῳ καταλεγῆναι, τούτους ἐκκλησιαστικούς προχειρίζεσθαι, εἴτε καὶ ἐκ προγόνων γεγονάσιν ἱερέων, εἴτε καὶ μὴ»¹³.

Ἡ Κανονικὴ ὅμως καὶ ἔγκυρος Κουρὰ ἀπαιτεῖ ἀπαραιτήτως ὠρισμένας προϋποθέσεις: α') Τριετῆ δοκιμασίαν. Κατὰ τοὺς Ἱεροὺς Κανόνας, οὐδεὶς κείρεται Μοναχὸς ἐὰν δὲν δοκιμασθῇ ἐπὶ τριετίαν. «Τοὺς ἐν πόλεσιν, ἢ χωρίοις, ἐν ἐγκλειστραῖς βουλομένους ἀναχωρεῖν, καὶ ἑαυτοῖς κατὰ μόνας προσέχειν, πρότερον ἐν μοναστηρίῳ εἰσιέναι δεῖ, καὶ τὴν ἀναχωρητικὴν παιδοτριβεῖσθαι διαγωγὴν· καὶ ἐπὶ τριετῇ χρόνῳ τῷ τῆς μονῆς ἐξάρχοντι ἐν φόβῳ Θεοῦ ὑποτάττεσθαι· καὶ τὴν κατὰ πάντα, ὡς προσῆκεν, ὑπακοὴν ἐκπληροῦν, καὶ οὕτως ὁμολογοῦντας περὶ τῆς ἐν τῷ τοιούτῳ βίῳ προαιρέσεως, καὶ ὡς ἐξ ἄλλης καρδίας ἐκουσίως τοῦτον ἀσπάζονται, ὑπὸ τοῦ κατὰ τόπον δοκιμάζεσθαι

11. Κανὼν ΜΓ', ΣΤ' Οἰκουμ. Συνόδου, Σ. Κ., τόμ. Β', σελ. 408.

12. Κανὼν Β', Πρωτοδευτέρας, Σ. Κ., τόμ. Β', σελ. 654.

13. Κανὼν ΛΓ', ΣΤ' Οἰκουμ. Συνόδου, Σ.Κ., τόμ. Β', σελ. 379.

προέδρου. Εἴθ' οὕτως, ἐφ' ἕτερον ἐνιαυτόν, ἔξωθεν προσκαρτερεῖν τῆς ἐγκλειστρας, ὡς ἂν ὁ σκοπὸς αὐτῶν πλείονως φανερωθεῖη»¹⁴.

«Τὰς ἀκρίτους καὶ ἀδοκιμάστους ἀποταγὰς ἐπὶ πολὺ τὴν μοναχικὴν εὐταξίαν λυμαιομένους εὐρίσκομεν. Προπετώσ γάρ τινες εἰς τὸν μονήρη βίον ἑαυτοὺς ἐπιρρίπτοντες, καὶ πρὸς τὸ τραχὺ καὶ ἐπίπονον κατολιγωροῦντες τῆς ἀσκήσεως, ἐπὶ τὸν φιλόσαρκον καὶ ἡδονικὸν βίον ἀθλίως πάλιν ἐπαναστρέφουσιν. Ὡρισεν οὖν διὰ τοῦτο ἡ ἁγία σύνοδος, μηδένα τοῦ μοναχικοῦ καταξιῶσθαι σχήματος, πρὶν ἢ ὁ τῆς τριετίας χρόνος εἰς πεῖραν αὐτοῖς ἀφεθείς, δοκίμους αὐτοὺς καὶ ἀξιούς τῆς τηλικαύτης βιοτῆς παραστήσῃ»¹⁵. Ταῦτο θεσπίζει καὶ ὁ πολιτειακὸς Νομοθέτης. «Ὁ μέλλων νὰ γίνῃ μοναχὸς πρέπει νὰ ὑποστῇ πρότερον τριετῆ δοκιμασίαν ἐν τῇ μονῇ, ἐν ἣ μέλλει νὰ καρῆ»¹⁶.

Ἐφίστανται ἕμως καὶ περιπτώσεις, καθ' ἃς ἡ τριετὴς δοκιμασία δύναται νὰ σμικρυνθῇ. Οὕτω ἡ Πρωτοδευτέρα Σύνοδος θεσπίζει: «Ὡρισεν οὖν διὰ τοῦτο ἡ ἁγία σύνοδος, μηδένα τοῦ μοναχικοῦ καταξιῶσθαι σχήματος, πρὶν ἂν ὁ τῆς τριετίας χρόνος εἰς πεῖραν αὐτοῖς ἀφεθείς, δοκίμους αὐτοὺς καὶ ἀξιούς τῆς τηλικαύτης βιοτῆς παραστήσῃ. Καὶ τοῦτο κρατεῖν παντὶ τρόπῳ παρεκελεύσατο, πλην εἰ μήτου τις βαρεῖα προσπεσοῦσα νόσος, τὸν χρόνον ἀναγκάσῃ συσταλῆναι τῆς δοκιμασίας· ἢ εἰ μὴ πού τις εἴη ἀνὴρ εὐλαβὴς, καὶ τὸν μοναχικὸν βίον ἐν τῷ κοσμικῷ διανύων σχήματι. Ἐπὶ γὰρ τοῦ τοιούτου ἀνδρὸς εἰς ἀπόπειραν παντελῆ καὶ ὁ ἔξαμηνιαῖος ἀρκέσει χρόνος»¹⁷. Τὴν σμικρυνσιν τῆς δοκιμασίας προβλέπει καὶ ὁ πολιτειακὸς Νομοθέτης, ὅστις θεσπίζει: «Ἐὰν ὁ μέλλων νὰ γίνῃ μοναχὸς τυγχάνει προλύτης ἢ τελειόφοιτος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου, ἢ ἀπόφοιτος τῆς Ριζαρέλου Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς, δύναται νὰ καρῆ καὶ πρὸ τῆς συμπληρώσεως τριετοῦς δοκιμασίας, τῇ ἐγκρίσει τοῦ ἀρμοδίου Ἐπισκόπου ἢ καὶ ἄνευ τοιαύτης δοκιμασίας»¹⁸.

Τηροῦσα ἀπαρασαλεύτως τοὺς Θείους καὶ Ἱ. Κανόνας ἡ Ἑλλαδικὴ Ἐκκλησία διὰ δύο Ἐγκυκλίων της, ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν τῶν Ἐπισκόπων, ἐν σχέσει μὲ τὴν διατεταγμένην δοκιμασίαν. «Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος πληροφορεῖται, ὅτι ἀπὸ τινος χρόνου ρασοφοροῦντές τινες μοναχοὶ καὶ μοναχαὶ περιφέρονται ἀνά τὰς πόλεις ἢ διαβιοῦσιν ἐν μὴ ἀνεγνωρισμέναις Μοναῖς, ἄνευ τῆς Κανονικῆς Κουρᾶς· ἐπιθυμοῦσα δ' ἵνα τὸ ἄτοπον τοῦτο ἐκλείψῃ, ἐντελλόμεθα Ὑμῖν, ἵνα, ὡς Κανονικοὺς Μοναχοὺς ἀναγνωρίζετε μόνον τοὺς Κανονικῶς ἐγγραφέντας ἐν ἀνεγνωρισμένῃ Μονῇ καὶ ὑποστάντας τὴν ἀπαιτούμενην

14. Κανὼν ΜΓ', ΣΤ' Οἴκουμ. Συνόδου, Σ.Κ., τόμ. Β', σελ. 401.

15. Κανὼν Ε', Πρωτοδευτέρας, Σ.Κ., τόμ. Β', σελ. 663.

16. Νόμος Γ.Υ.Ι.Δ. 1909, ἀρθρον 15.

17. Κανὼν Ε', Πρωτοδευτέρας, ἐνθ' ἀνωτέρω.

18. Ἀρθρον 1, Νόμος ΓΧΟΖ' /1910.

δοκιμασίαν, καρέντας δ' εἶτα μετὰ πρότασιν τοῦ οἰκείου 'Ηγουμενοσυμβουλίου καὶ ἐγκρίσει τοῦ ἀρμοδίου 'Ιεράρχου, κατὰ τὰς νομίμους διατυπώσεις»¹⁹. Δέκα τέσσαρα ἔτη ἀργότερον, ἡ 'Ιερά Σύνοδος ἐπανέρχεται ἐπὶ τοῦ θέματος καὶ θεσπίζει· «...συνιστᾶται δ' ἐπὶ πλέον 'Υμῖν, ἵνα μὴ ἐπισπεύδῃται ἡ ἐγκρισίς κουρᾶς μοναχῶν ἄνευ προηγουμένης μακροῦς δοκιμασίας τῶν ὑποψηφίων, συνωδὰ ταῖς κανονικαῖς διατάξεσιν»²⁰. Ἡ τριετής δοκιμασία ὑφίστατο καὶ εἰς τοὺς Νόμους τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων. Οὕτω ἡ Νεαρὰ ΡΚΓ' ἐν τῷ Κεφαλαίῳ ΚΕ' θεσπίζει: «Εἰ τις δὲ εἰς μοναχικὸν βίον ἐλθεῖν βουληθεῖη, κελεύομεν, ἵνα εἰ μὲν γνώριμός ἐστιν ὅτι οὐδεμιᾶ τύχῃ ὑπόκειται, ὁ ἡγούμενος τοῦ Μοναστηρίου ὅτι συνειδὸς τὸ σχῆμα αὐτῷ παράσχοι, εἰ δὲ μὴ γνωρίζεται εἰ οἰαδῆποτε ὑπόκειται τύχῃ ἐντὸς τριῶν ἐνιαυτῶν μὴ λαμβάνειν αὐτὸν τὸ σχῆμα τὸ μοναχικόν, ἀλλ' ἐντὸς τοῦ εἰρημένου χρόνου ἀποπειράσθω τῆς τούτου ἀναστροφῆς ὁ τοῦ μοναστηρίου ἡγούμενος. καὶ εἰ ἐντὸς τριετίας ἀναφυῇ τις λέγων ἢ δοῦλον ἢ κολωνὸν ἢ ἐναπόγραφον ἴδιον τοῦτον εἶναι ἢ καὶ ὡς φεύγοντα τὴν γεωργίαν ἢ ὡς τι κλέψαντα ἢ διὰ τι πταῖσμα εἰς τὸ μοναστήριον αὐτὸν εἰσεληλυθέναι, καὶ ταῦτα ἀποδειχθεῖη τῷ ἰδίῳ δεσπότη τούτου ἀποκαθίστασθαι, μετὰ τῶν πραγμάτων ἅπερ δειχθεῖη εἰς τὸ μοναστήριον εἰσαγαγῶν, λόγον πρότερον ὡς οὐδὲν ὑπομενεῖ παρὰ τοῦ ἰδίου δεσπότη λαμβάνοντα· εἰ δὲ ἐντὸς τριετίας μηδεὶς ἐναγάγῃ τιμὴ τῶν εἰρημένων προσώπων ὁ ἡγούμενος τοῦ μοναστηρίου μετὰ τὴν παραδρομὴν τοῦ τριετοῦς χρόνου, εἰ τὸν τοιοῦτον ἄνδρα ἄξιον κρίνῃ, τότε διδόντω αὐτῷ τὸ σχῆμα, καὶ μηδεὶς αὐτῷ μετὰ ταῦτα ὄχλησιν ὑπὲρ τύχης ἐπιφερέτω, ἐν ὅσῳ μέντοιγε ἐν τῷ μοναστηρίῳ διάγει, τὰ δὲ πράγματα, ἅπερ εἰς τὸ μοναστήριον εἰσαγαγῶν φανεῖη, τῷ δεικνυμένῳ δεσπότη ἀποδιδόντω· εἰ δὲ τις τῶν εἰρημένων προσώπων καταλείψει τὸ μοναστήριον καὶ εἰς κοσμικὸν ἔλθοι βίον, ἢ ἐν ταῖς πόλεσιν ἢ ἐν ἀγροῖς περιέρχεται, τῇ ἰδίᾳ τύχῃ παραδιδόντω»²¹.

γ) Ἑ λ ι κ ί α.

Διαφορὰ ὑφίσταται ὡς πρὸς τὸ ὄριον τῆς ἡλικίας μεταξὺ 'Ιερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων. Κατὰ τὸν Μ. Βασίλειον αὕτη δέον νὰ εἶναι ἡ τῶν 17 ἐτῶν: «Οὐδὲ γὰρ τὰς παιδικὰς φωνὰς πάντως κυρίας ἐπὶ τῶν τοιούτων ἡγεῖσθαι προσήκειν, ἀλλὰ τὴν ὑπὲρ τὰ δεκαῆξ, ἢ τὰ δεκαεπτὰ γενομένην ἔτη, κυρίαν οὖσαν τῶν λογισμῶν, ἀνακριθεῖσαν ἐπὶ πλεῖον, εἶτα παραμείνασαν, καὶ λιπαροῦσαν διὰ ἱεσειῶν πρὸς τὸ παραδεχθῆναι, τότε ἐγκαταλέγεσθαι χρὴ ταῖς παρθένους, καὶ τὴν ὁμολογίαν τῆς τοιαύτης κυροῦν, καὶ τὴν ἀθέτησιν

19. Συνοδικαὶ Ἐγκύκλιοι, τόμ. Α', σελ. 483.

20. Συνοδικαὶ Ἐγκύκλιοι, τόμ. Β', σελ. 236.

21. Νεαρὰ ΡΚΓ', Κεφ. ΚΕ'.

αὐτῆς ἀπαραιτήτως κολάζειν»²². Διάφορος εἶναι, ἐν προκειμένῳ, ἡ διάταξις τοῦ πολιτειακοῦ Νομοθέτου, ὅστις θεσπίζει· «Δὲν δύναται τις νὰ καρῆ μοναχὸς ἐν τινι Μονῇ ἐὰν δὲν συνεπλήρωσε τὸ 21ον ἔτος καὶ δὲν ὑφίσταται κενὴ θέσις μοναχοῦ ἐν τῷ μοναστηρίῳ ἐπὶ τῇ βάσει ὀριστικοῦ κανονισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μοναχῶν ἐν τῇ μονῇ»²³. Εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ὄριον ἡλικίας, κατὰ τὴν Κουράν, ἀπαιτεῖται τὸ 18ον ἔτος²⁴. Τέλεισις ὅμως Μοναχικῆς Κουρᾶς πρὸ τῆς συμπληρώσεως τοῦ 21ου ἔτους τοῦ ὑποψηφίου, εἶναι πρόδηλον ὅτι προϋποθέτει συναίνεσιν τοῦ ἀσκοῦντος τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν, ἄλλως γεννᾶται προσβολὴ ἐπὶ ἀκυρότητι κατὰ τὰ ἄρθρα τοῦ ἰσχύοντος Ἀστικοῦ Κώδικος 1500, 1502, 1589, 1628 καὶ 1630. Κατὰ τὴν Βυζαντινὴν Ἐκκλησιαστικὴν Νομοθεσίαν τὸ ὄριον ἡλικίας διὰ τὴν Κουράν ὠρίσθη, μετὰ τινὰς διακυμάνσεις, εἰς τὸ 10ον ἔτος: «Ὁ καιρὸς, καθ' ὃν δεῖ τοὺς τῷ μονάζοντι βίῳ προσιέναι ἐφιεμένους τυγχάνειν τῆς ἐπιθυμίας, οὐχ εἰς καὶ ὁ αὐτός, ἀλλ' ἕτερος καὶ θεῖος ἡμῶν πατράσι διωρισμένος, εἰς τὸ καὶ τούτῳ δαιτῆσαι τῷ μέρει καὶ συμβιβᾶσαι τὴν δοκοῦσαν ἐναντιότητα καταστῆναι παρεσκευάσατο. Τοιγαροῦν σὺν τε τῷ ἁγίῳ Πατριάρχῃ καὶ τοῖς θεοφιλεστάτοις Μητροπολίταις ἅτε ὁ μέγας καὶ θαυμαστός ἀποφαίνεται Βασίλειος (φημὶ δὴ κατὰ τὸ ἐκκαιδέκατον τῆς ἡλικίας ἔτος, ἢ τὸ ἐπτακαιδέκατον ἀξιουῖσθαι τοῦ μονήρους σχήματος τοὺς ἀσπαζομένους αὐτὸ) καὶ ἅπερ ἡ ἁγία ἔκτη ἐντέλλεται σύνοδος δεκάτῳ ἔτει προτρεπομένη τὴν εἰς τὸν τοιοῦτον βίον τῶν προσιόντων παραδοχὴν, ταῦτα διασκοπήσαντες, οὐδετέρου τῶν ἱερῶν νόμων συνείδομεν κατολιγωρεῖν, ἀλλ' ἀξιουῖσθαι μὲν τοῦ σεβασμίου προστάσσομεν σχήματος καθ' ἕτερον τὸν χρόνον τοὺς βουλομένους αὐτὸ ἐπανηρῆσθαι. Ἐνεκα δὲ τῶν ὑπαρχόντων διοικήσεως γνώμην ἰδίαν ἀποφαινόμεθα, τῷ μὲν ἐκκαιδεκάτῳ ἢ ἐπτακαιδεκάτῳ ἀποκείρασθαι (οἶμαι γὰρ διὰ τοῦτο καὶ τὸν μέγαν Βασίλειον τοῦτον ἀποδοῦναι τὸν χρόνον τῇ τοιαύτῃ πράξει, ὡς κατ' ἐκείνου τῆς νομίμου ἡλικίας μηδὲν ἐμποδῶν οὔσης εἰς τὸ περὶ τῶν οἰκειῶν βουλευσασθαι), τῷ δὲ γε τῷ δεκάτῳ ἔτει πρὸς τὸ σεμνὸν τῆς μοναστικῆς πολιτείας μετατάξασθαι διανοηθέντι μηδὲ τούτῳ κωλύμην ἀπαντᾶν τοῦ σωτηρίου ἐπιχειρήματος (τοῦτο γὰρ ἔοικε συνιδούσα καὶ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος συστῆλαι τὸν χρόνον τῆς εἰς τὸν μονάζοντα βίον προσαγωγῆς), μὴ μέντοι καὶ λαμβάνειν αὐτὸν ὡσπερ τὴν εἰς τὸν τοιοῦτον βίον εἴσοδον, οὕτω καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῦ περὶ τῶν οἰκειῶν διατίθεσθαι, ἀλλ' ἐπέχεσθαι τοῦ τὰ ὑπάρχοντα διοικεῖν, μέχρις ἂν ἐκεῖνος ὁ καιρὸς ἐπιστῇ, καθ' ὃν τὴν νόμιμον συμπλήρωσιν ἡ ἡλικία λαμβάνει τοῦ διατίθεσθαι· εἰ δὲ (οἷα τὰ ἀνθρώπινα) πρὸ τῆς συμπληρώσεως ἐκείνου τοῦ χρόνου ἐξ ἀνθρώπων ἀπίοι, οἰκέται μὲν αὐταῦ πάντες

22. Κανὼν ΙΗ', Μ. Βασιλείου, Σ.Κ., τόμ. Δ', σελ. 141.

23. Νόμος ΓΥΙΓ/1909, ἄρθρον 15.

24. Ἄρθρον 93 Καταστατικοῦ Χάρτου Ἁγίου Ὁρους.

ἀφείσθωσαν τῆς δουλείας, ἡ δὲ λοιπὴ διχῆ διαιρείσθω περιουσία, διμοιρία τε καὶ τρίτῳ μέρει, καὶ τὴν μὲν ἡ Μονὴ κοιμιζέσθω, τὸ δὲ τρίτον τοῖς συγγενέσι διδόνθω τοῦ τελευτήσαντος· εἰ δ' οὗτοι μὴ πάριστοι, ἀπερχέσθω καὶ τοῦτο ἔνθα τὸ διμοιρον προεχώρησεν»²⁵. Χαρακτηριστικὸν τῆς ἐν λόγῳ διατάξεως εἶναι, ὅτι αὕτη συμπορεύεται μὲ τὸν Μ' Ἱερὸν Κανόνα τῆς ΣΤ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἣτις θεσπίζει τὸ δέκατον ἔτος. «Ἐπειδὴ τῷ Θεῷ κολλᾶσθαι, διὰ τῆς ἐκ τῶν τοῦ βίου θορύβων ἀναχωρήσεως, λίαν ἐστὶ σωτήριον, χρὴ μὴ ἀνεξετάστως ἡμᾶς παρὰ τὸν καιρὸν τοὺς τὸν μονήρη βίον αἰρουμένους προσίεσθαι, ἀλλὰ τὸν παραδοθέντα ἡμῖν παρὰ τῶν Πατέρων καὶ ἐν αὐτοῖς φυλάττειν ὄρον· ὥστε τὴν ὁμολογίαν τοῦ κατὰ Θεὸν βίου τότε προσίεσθαι δεῖ, ὡς ἤδη βεβαίαν, καὶ ἀπὸ γνώσεως καὶ κρίσεως γινομένην, μετὰ τὴν τοῦ λόγου συμπλήρωσιν. Ἔστω τοίνυν ὁ μέλλων τὸν μοναχικὸν ὑπέρχεσθαι ζυγόν, οὐχ ἤτων ἢ δεκαετῆς, ἐν τῷ προέδρῳ κειμένης καὶ τῆς ἐπὶ τούτῳ δοκιμασίας, εἰ τὸν χρόνον αὐτῷ ἀξήθηται λυσιτελέστερον ἡγεῖται, πρὸς τὴν ἐν τῷ μονήρει βίῳ εἰσαγωγὴν καὶ κατάστασιν. Εἰ γὰρ καὶ ὁ μέγας Βασίλειος, ἐν τοῖς ἱεροῖς αὐτοῦ κανόσι, τὴν ἐκουσίως ἑαυτὴν προσάγουσαν τῷ Θεῷ, καὶ τὴν παρθενίαν ἀσπαζομένην, τὸν ἑπτακαίδέκατον διανύουσαν χρόνον, τῷ τῶν παρθένων τάγματι ἀριθμεῖσθαι νομοθετεῖ»²⁶.

Ἐνωτέρω ἐλέχθη, ὅτι κατὰ τὸν Πολιτικὸν Νομοθέτην, ἡ ἡλικία τοῦ πρὸς κουράν ὑποψηφίου εἶναι τὸ 21ον ἔτος. Τί δέον ὅμως γενέσθαι, μὲ τὴν διαφορὰν τοῦ ὀρίου ἡλικίας μεταξὺ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τοῦ ἰσχύοντος Ἀστικοῦ Κώδικος, ἐφ' ὅσον οἱ Ἱεροὶ Κανόνες ἀπέκτησαν, κατὰ τὸ ἄρθρον 3 τοῦ Συντάγματος τοῦ 1975, συνταγματικὸν κύρος;

δ) Ὑπαρξίς κενῆς θέσεως ἐν τῷ Μοναστηρίῳ, ἐπὶ τῇ βάσει ὀριστικοῦ κανονισμοῦ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Μοναχῶν ἐν τῇ Μονῇ²⁷.

ε) Ὑπαρξίς βουλήσεως ἀπηλλαγμένης ἐλαττωμάτων, ἥτοι μανίας, σχιζοφρενείας, μελαγχολίας, ἡλιθιότητος κ.λ.π.

Ἡ μετὰ τὴν ἄρσιν τῆς ἐκ τῆς τυχόν βίας δημιουργηθείσης καταστάσεως ἐμμονὴ εἰς τὸν Μοναχικὸν βίον καθιστᾷ ἐν τούτοις τὴν κουράν ἐξ ὑπ' ἀρχῆς ἔγκυρον²⁸.

25. Νεαρά ΣΤ', Λέοντος Σοφοῦ, J. G. R., τόμ. Α', σελ. 63, 64.

26. Κανὼν Μ', ΣΤ' Οἰκουμ. Συνόδου, Σ.Κ., τόμ. Β', σελ. 397-298.

27. Νόμος ΓΥΓΔ/1909, ἄρθρον 15.

28. Ἀ. Χριστοφίλοπουλος, Ἑλλην. Ἐκκλ. Δίκαιον, Ἀθήναι 1965, σελ.

στ) Τόπος εἰς ὃν δέον νὰ γίνῃ ἡ Κουρά.

Διὰ νὰ εἶναι ἔγκυρος καὶ Κανονικὴ ἡ Κουρά, δέον νὰ τελεσθῇ εἰς τὴν Μονὴν τῆς Μετανοίας τοῦ ὑποψηφίου Μοναχοῦ, ἐνώπιον τῆς Μοναστηριακῆς Ἀρχῆς, ἄλλως, Κουρὰ γινομένη ἐκτὸς τῆς Μονῆς εἶναι τελείως ἀνυπόστατος. Ὅπως τὸ φυσικὸν πρόσωπον εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐνταχθῇ εἰς τὸν Ἱερόν Κληρὸν, ὡς τοῦτο διακελεῖται ὁ ΣΤ' Ἱερὸς Κανὼν τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, οὕτω κατ' ἀναλογίαν δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ νοηθῇ κατάστασις Μοναχοῦ δίχα Ἱερᾶς Μονῆς²⁹. Ἡ Ἱερὰ Μονὴ δέον νὰ εἶναι Κανονικῶς καὶ Νομίμως συνεστημένη, ἵνα λάβωσι χώραν αἱ ἐκ τῆς προσκλήσεως τῆς Μοναχικῆς Ἰδιότητος Νομοκανονικαὶ συνέπειαι. Κατάστασις φυσικοῦ προσώπου εἰς Μοναχόν, γινομένη ἐκτὸς Ἱερᾶς Μονῆς, ἔστω καὶ ἂν τηρηθῶσιν αἱ ἀπαιτούμεναι προϋποθέσεις, αἱ προβλεπόμεναι ὑπὸ τῶν Ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν Νόμων, εἶναι ἄκυρος καὶ οὐδεμίαν γεννᾷ, ὡς πρὸς τὸν οὕτω κατασταθέντα, νομικὴν καὶ κανονικὴν συνέπειαν³⁰. Διότι ἐλλείπει ὁ ὑπὸ τοῦ Νόμου ἀπαιτούμενος τύπος τῆς ἐγκύρου συστάσεως τοῦ Νομικοῦ Προσώπου (ἦτοι τῆς Ἱερᾶς Μονῆς), ἐντὸς τοῦ ὁποῦ ἐπιτρέπεται ἢ ὑπὸ τὰ Μοναστικά καθεστῶτα διαβίωσις. Καὶ τοῦτο ἐπὶ ποινῇ ἀπολύτου ἀκυρώσεως.

29. Π. Παναγιωτακόσ, Μοναχικὸν Δίκαιον, Ἀθήναι 1957, σελ. 50.

30. Ἐφετεῖον Ἀθηνῶν 535/1914, Θέμις ΚΣΤ', 179 καὶ Πρωτοδικεῖον Ἀθηνῶν 15503/1955 Α.Ε.Κ.Δ., τ. ΙΑ', σελ. 72.

B . ΑΝΑΛΥΣΙΣ ΤΗΣ ΜΟΝΑΧΙΚΗΣ ΚΟΥΡΑΣ.

Ἡ Μοναχική Κουρά διακρίνεται εἰς δύο στάδια. Εἰς τὸ πρῶτον στάδιον γίνεται πανηγυρική κατάθεση τῆς Ἱερᾶς τῆς Μοναχικῆς Ἐπαγγελίας διαβεβαίωσης, ἡ ὁποία λαμβάνει χώραν δι' ἐπίσημου τελετῆς συμφώνως πρὸς τὴν καθωρισμένην Κανονικὴν τάξιν καὶ ἀκρίβειαν. "Ὅταν ὁ δόκιμος Μοναχὸς κριθῆ ὠριμος κατὰ τὴν κρίσιν τῶν Μοναστηριακῶν Ἀρχῶν, διὰ τὴν πρόσκτησιν τῆς Μοναχικῆς ιδιότητος, καλεῖται ὑπὸ τοῦ Προεστῶτος τῆς Ἱερᾶς Μονῆς διὰ νὰ γίνῃ εὐπρόσδεκτος εἰς τὰς τάξεις τῆς Μοναστικῆς Ἀδελφότητος, ἥτοι νὰ γίνῃ μέλος τῆς Μοναχικῆς Πολιτείας. Ἡ ἐπίσημος αὕτη διαβεβαίωσις ἢ Μοναχικὴ ὁμολογία ἀποτελεῖ τὸ αἰσθητὸν σημεῖον τῆς μεταθέσεως ἀπὸ τὴν τάξιν τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος, εἰς τὴν τάξιν τῶν Μοναχῶν. Ἡ Ἱερά διαβεβαίωσις τῆς Μοναχικῆς Ὁμολογίας συνιστᾷ τὴν Ἱεράν ὑπόσχεσιν τοῦ μέλλοντος νὰ ὑποστῇ τὴν Μοναχικὴν Κουράν, περὶ αὐτοπροαιρέτου, ὅλως αὐτοβούλως, καὶ ἀνεπιφυλάκτου ἀποδοχῆς καὶ τηρήσεως τῶν καθιερωμένων μοναχικῶν ἀπαρβατών ὄρων τῆς παρθενίας, τῆς ὑπακοῆς, τῆς ἀκτημοσύνης καὶ τῆς ἰσοβίου παραμονῆς αὐτοῦ εἰς τὴν Μονὴν τῆς μετανοίας του. "Ἐλλειψις αὐτοπροαιρέτου, Μοναχικοῦ Ὁμολογίας, καθιστᾷ τὴν Μοναχικὴν Κουράν ἀντικανονικὴν καὶ ἄκυρον. Διότι οὐδέποτε ἤξιώθη Μοναχικῆς Κουρᾶς χριστιανός, μὴ προσελθὼν ἐξ ἰδίας προαιρέσεως πρὸ τοῦ φοβεροῦ Θυσιαστηρίου, ἄνευ βίας, φόβου ἢ πλάνης· χαρακτηριστικὸν τῆς τοιαύτης διαθέσεως ἀποτελεῖ τὸ γεγονός ὅτι οὐδέποτε ἢ Ἐκκλησία ἀπήτησεν ἐπὶ ἀνηλικίων τὴν συναίνεσιν τοῦ ἀσκοῦντος τὴν πατρικὴν ἐξουσίαν· «Ὡστε τὰς ἱεράς παρθένους, ὅτε τῶν πατέρων χωρίζονται, ἐξ ὧν ἐφυλάττοντο, τοῦ ἐπισκόπου, ἢ αὐτοῦ ἀπόντος, τῇ τοῦ πρεσβυτέρου προνοίᾳ ταῖς τιμιωτέραις γυναῖξιν παρατίθεσθαι, ἢ ἅμα κατοικούσας ἀλλήλας φυλάττειν, ἵνα μὴ πανταχοῦ πλανώμεναι, τὴν ὑπόληψιν βλάψωσι τῆς ἐκκλησίας»³¹. Ἡ πολιτεία ἐξ ἄλλου ἐπὶ δούλων, ἠγγόνησε τὴν συναίνεσιν τοῦ ἰδίου δεσπότη, ἐφ' ὅσον οὗτοι ἐπὶ τριετίαν δοκιμασθέντες ἤξιώθησαν τὴν Μοναχικὴν Κουράν· καὶ δὲ ἐντὸς τριετίας, μηδεὶς ἐναγάγη τῶν εἰρημένων προσώπων, ὁ ἠγούμενος τοῦ μοναστηρίου μετὰ τὴν παραδρομὴν τοῦ τριετοῦς χρόνου, εἰ τὸν τοιοῦτον ἄνδρα ἄξιον κρίνῃ τότε διδόντω αὐτῷ τὸ σχῆμα, καὶ μηδεὶς αὐτῷ μετὰ ταῦτα ὄχλησιν ὑπὲρ τύχης ἐπιφερέτω, ἐν ὧσιν μέντοιγε ἐν τῷ μοναστηρίῳ διάγει»³². Μοναχικαὶ Κουραὶ, ἀποδειχθεῖσαι ὅτι ἔλαβον χώραν

31. Κανὼν ΜΔ', Καρθαγένη, Σ.Κ., τόμ. Γ', σελ. 410.

32. Νεαρά ΡΚΙ", Κεφ. 35.

ἀνωμάλως ἠκυρώθησαν. Οὕτω ὁ Ἐπίσκοπος Ἀμυκλῶν Λακωνίας Νικόλαος ὁ Μουζάλων, βία καρεῖς Μοναχός, προσέφυγεν εἰς τὸν Πατριάρχην Μιχαῆλ (Ἀγχιάλου), ὅστις ἐχαρκτηήρισε ἀκυρον τὴν κουράν, ὡς μηδέποτε γενομένην³³. Ἀνάλογον παράδειγμα ἔχομεν τὴν περίπτωσιν τῶν ἐπὶ Ἀνδρονίκου Α΄ Κομνηνοῦ καρεῖσῶν βία Μοναχῶν δεσποινῶν τοῦ Βυζαντίου, καὶ ἐγκλεισθεισῶν τῇ διαταγῇ αὐτοῦ εἰς Μοναστήρια: ἕνα τῶν θανάτῳ τούτου συνοδικῶς ἠκυρώθησαν αἱ βία γενόμεναι Μοναχικαὶ Κουραὶ³⁴.

Ἐξαιρέσεις τοῦ Κανόνος, ὑφίσταται μόνον ὅταν ὑφίσταται βαρεῖα νόσος: «ὀφείλει ἀποκείρεσθαι κατεπειγόντως, διὰ λόγους νόσου βαρείας»³⁵.

Ἡ Ἐλευθέρα βούλησις τοῦ μέλλοντος νὰ καρῆ Μοναχοῦ γίνεται πανηγυρικῶς πρὸ τοῦ Φοβεροῦ Κυρίου τοῦ Θουσιαστηρίου. Ἡ βούλησις αὕτη προηγεῖται τῆς ὑποσχέσεως τῶν τεσσάρων ἐπαγγελιῶν. Οὕτω ἐρωτᾶται ὁ Δόκιμος, ὁ προκριθεὶς διὰ τὴν πρόσκτησιν τῆς Μοναχικῆς ἰδιότητος.

Ἐρωτήσεις: Τί προσῆλθες, ἀδελφέ, προσπίπτων τῷ Ἁγίῳ Θουσιαστηρίῳ καὶ τῇ ἀγίᾳ συνοδίᾳ ταύτῃ;

Ἀπάντησις: Ποθῶν τὸν βίον τῆς ἀσκήσεως, τίμιε Πάτερ.

Ἐρωτήσεις: Ποθεῖς ἀξιοθῆναι τοῦ Ἀγγελικοῦ σχήματος καὶ καταταγῆναι ἐν τῷ χορῷ τῶν μοναζόντων;

Ἀπάντησις: Ναί, τίμιε Πάτερ.

Ἐρωτήσεις: Ἐκουσία σου γνώμη προσέρχῃ τῷ Κυρίῳ;

Ἀπάντησις: Ναί, τίμιε Πάτερ.

Ἐρωτήσεις: Μὴ ἔκ τινος ἀνάγκης ἢ βίας;

Ἀπάντησις: Οὐχί, τίμιε Πάτερ³⁶.

Ἀκολουθεῖ ἐν συνεχείᾳ ἡ ὑπόσχεσις τῆς ἰσοβίου ἀσκήσεως ἐν τῷ Μοναστηρίῳ τῆς μετανοίας του.

Ἐρωτήσεις: Παραμένεις ἐν τῷ Μοναστηρίῳ καὶ τῇ ἀσκήσει ἕως ἐσχάτης σου ἀναπνοῆς;

Ἀπάντησις: Ναί, τοῦ Θεοῦ συνεργούντος, τίμιε Πάτερ.

Μετὰ ταῦτα, ἔπεται ἡ ὑπόσχεσις τῆς ὑπακοῆς.

Ἐρωτήσεις: Σφύξεις μέχρι θανάτου τὴν ὑπακοὴν τῷ προεστῶτι καὶ πάσῃ τῇ ἐν Χριστῷ ἀδελφότητι;

Ἀπάντησις: Ναί, τοῦ Θεοῦ συνεργούντος, τίμιε Πάτερ.

Μετὰ τὴν ὁμολογίαν τῆς ὑπακοῆς, ὁ ὑποψήφιος Μοναχός δίδει τὴν ὑπόσχεσιν τῆς ἀκτημοσύνης.

33. Σ.Κ., τόμ. Γ', σελ. 27.

34. Σ.Κ., τόμ. Γ', σελ. 38.

35. Βαλαμῶν, Σ.Κ., τόμ. Γ', σελ. 89· πρβλ. καὶ Μ. Βλάσταρη, Σ.Κ., τόμ. ΣΤ', σελ. 383-384.

36. Μ. Εὐχολόγιον J. G o a r, 1930, σελ. 381 ἐπόμε.

Ἐρώτησις: Ὑπομένεις πᾶσαν θλίψιν καὶ στενοχωρίαν τοῦ Μονήρου βίου διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν;

Ἀπάντησις: Ναί, τοῦ Θεοῦ συνεργούντος, τίμιε Πάτερ.

Τέλος δίδεται ἡ ἐπαγγελία τῆς παρθενίας ἐν σωφροσύνῃ καὶ εὐλαβείᾳ.

Ἐρώτησις: Φυλάττεις σεαυτὸν ἐν παρθενίᾳ καὶ σωφροσύνῃ καὶ εὐλαβείᾳ;

Ἀπάντησις: Ναί, τοῦ Θεοῦ συνεργούντος, τίμιε Πάτερ.

Ἀκολουθεῖ ἐν συνεχείᾳ ἡ ἀνάγνωσις διαφόρων εὐχῶν, γίνεται ἡ ἀπόκασσις καὶ ἡ ἐπένδυσις τῆς κεκανονισμένης στολῆς τοῦ Μοναχοῦ³⁷.

Ἡ Μοναχικὴ Κουρά, ὡς πρᾶξις Κανονικὴ καταχωρίζεται εἰς τὸ Μοναχολόγιον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς, τὸ ὁποῖον τηρεῖται ὑποχρεωτικῶς. Τὸ Μοναχολόγιον, ἐπέχει θέσιν Μητροφύου τῶν μελῶν τῆς μοναχικῆς Ἀδελφότητος καὶ ἔχει σκοπὸν τὴν σημείωσιν παντὸς ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὴν προσωπικὴν κατὰστασιν ἐκάστου μοναχοῦ. Τὸν ἐν Ἑλλάδι τύπον Μοναχολογίου ἔχει θεσπίσει ἡ Ἱερὰ Σύνοδος διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 5473/3447/8/12/1904³⁸.

Τὸ γεγονός τῆς τελέσεως τῆς Μοναχικῆς Κουράς, προκύπτουν ἐκ τοῦ Μοναχολογίου, βεβαιούμενον δὲ ὑπὸ τῆς Μοναστηριακῆς Ἀρχῆς, καὶ ὑπὸ ἰδίαν αὐτῆς εὐθύνην, καὶ πιστοποιούμενον ὑπὸ τοῦ Κυριάρχου Μητροπολίτου, βάσει ὑπευθύνου δηλώσεως τῆς Μοναστηριακῆς Ἀρχῆς, ἀποτελεῖ πλήρη ἀπόδειξιν τῆς προσκτῆσεως τῆς Μοναχικῆς ιδιότητος³⁹.

Ἐκτὸς τούτου δύναται ν' ἀποδειχθῇ ἡ πρόσκτησις τῆς Μοναχικῆς Κουράς καὶ διὰ παντὸς μέσου, ὡς καὶ ἡ ἀνταπόδειξις⁴⁰. Ἡ καταχώρισις τῆς Μοναχικῆς Κουράς εἰς τὸ Μοναχολόγιον γίνεται γνωστὴ καὶ εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, ὡς αὕτη ἐπιτάσσει τοὺς Κυριάρχους Μητροπολίτας διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 515/1824/7381/15/7/1929. «Ἡ Διαρκὴς Ἱερὰ Σύνοδος, λαμβάνουσα ἀφορμὴν ἐξ ἀποσταλέντων αὐτῇ ἐγγράφων Ἀρχιερέων τινῶν, ὑπομνησκει Ὑμῖν, ὅτι ὁσάκις τελεῖται κουρά Μοναχῶν, δέον νὰ ἀναφέρητε πάσας τὰς σχετικὰς πληροφορίας περὶ τοῦ κειρομένου Μοναχοῦ (πατρίδος, ἡλικίας, χρόνου δοκιμασίας κ.λ.π.), ἵνα κατὰ ταῦτα συμπληρῶνται καὶ αἱ οἰκεῖαι στήλαι τοῦ παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ Μοναχολογίου»⁴¹.

37. J. G o a r, ἐνθ' ἀνωτέρω.

38. Ε.Ι.Σ., τόμ. Α', σελ. 73-74.

39. Νόμος ΓΥΙΔ/1909, ἀρθ. 4, τροποποιηθὲν διὰ τοῦ Ν. Δ/τος 1918/7/24/10/1942.

40. Ἁ. Χ ρ ι σ τ ο φ ι λ ὀ π ο υ λ ο ς, ἐνθ' ἀνωτέρω, σελ. 159.

41. Ε.Ι.Σ., τόμ. Α', σελ. 528, 529.

Γ'. ΤΥΠΟΙ ΜΟΝΑΧΩΝ.

Κατόπιν τῶν ἀνωτέρω Μοναχὸς καλεῖται ὁ εἰς τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας ἀνήκων Χριστιανός, ὅστις διὰ κανονικῆς καὶ ἐγκύρου τελέσεως Μοναχικῆς Κουρᾶς, καθίσταται μέλος τῆς Μοναστικῆς Ἀδελφότητος συνεστημένης νομίμως καὶ κανονικῶς Ἱερᾶς Μονῆς⁴².

Οἱ μοναχοὶ διακρίνονται εἰς α) Μικροσχήμους Μοναχοὺς, β) Μεγαλοσχήμους Μοναχοὺς καὶ γ) Ρασοφόρους Μοναχοὺς.

α) Μικρόσχημοι Μοναχοί.

Οὗτοι καταθέτουν τὴν Μοναχικὴν ὁμολογίαν, μετὰ τὴν προβλεπομένην δοκιμασίαν ὡς ἀνωτέρω ἐξετέθη, μὴ διαφέρουσιν ἀπὸ τὴν ὁμολογίαν τῶν μεγαλοσχήμων. Ἡ μόνη διαφορὰ τῆς ὁμολογίας τῶν μεγαλοσχήμων ἀπὸ τὴν τῶν μικροσχήμων εἶναι ὅτι εἰς τὰς ἐρωταποκρίσεις τοῦ Μεγαλοσχήμου προστίθεται: «Ἀποτάσῃ τῷ κόσμῳ καὶ τοῖς ἐν τῷ κόσμῳ κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου;» Ἐκ τῆς καταθέσεως τῆς ὁμολογίας τοῦ Μικροσχήμου Μοναχοῦ ἄρχονται αἱ νομοκανονικαὶ συνέπειαι.

β) Μεγαλόσχημοι Μοναχοί.

Οἱ μεγαλόσχημοι Μοναχοὶ ἢ οἱ Μοναχοὶ τοῦ Ἀγγελικοῦ Σχήματος τυγχάνουσι τοῦ βαθμοῦ τούτου, τελουμένης ἰδίας Ἐκκλησιαστικῆς τελετῆς ἐν τῷ Ναῷ τῆς Μονῆς, ἔνθα ἀνανεοῦσιν ὑπὸ αὐστηρότερον τύπον τὴν Ἱερὰν ὑπόσχεσιν τῶν Μικροσχήμων. Οἱ Μεγαλόσχημοι ὀφείλουσι νὰ διανύουν τὸν βίον αὐτῶν ἅπαντα ἐν αὐστηρᾷ νηστείᾳ καὶ ἀδιαλείπτοις προσευχαῖς⁴³. «Κανὼν δέ, τῶν μὲν Μεγαλοσχήμων, τῶν τελείων Μοναχῶν, εἶναι τὸ νὰ κάμνωσι κάθε ἡμερονύκτιον, κατὰ μὲν τοὺς Ἀγίους Πατέρας, γονυκλισίας, ἤτοι στρωτὰς μετανοίας τριακοσίας· κατὰ δὲ τοὺς ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὁρει διακριτικούς, γονυκλισίας μὲν ἑκατὸν εἴκοσι, προσκυνητὰς δὲ μετανοίας, κομβοσχοῖνια δώδεκα»⁴⁴. Ὁ τύπος τοῦ Μεγαλοσχήμου Μοναχοῦ, ἤτοι τοῦ τελείου Μοναχοῦ, εἶναι ὁ θεμελιώδης Κανονικὸς τύπος, τῶν λαμπρῶν ὀκτῶ πρώτων αἰῶνων τῆς Ἐκκλησίας, τὸν ὁποῖον εἶχεν ὡς ὑπόδειγμα ὁ τε Κανονικὸς καὶ ὁ πολι-

42. Π. Παναγιωτάκου, ἐνθ' ἀνωτέρω, σελ. 49, 50.

43. Νικ. Μίλας, ἐνθ' ἀνωτέρω, σελ. 937.

44. Πηδάλιον, σελ. 199, σημ. 2, σελ. 346, σημ. 1.

τειακός Νομοθέτης⁴⁵. Μεταξύ Μεγαλοσχήμων και Μικροσχήμων Μοναχῶν, οὐδεμία ὑφίσταται νομική διαφορά⁴⁶. Προκειμένου νὰ μεταταγῆ Μικροσχημος εἰς τὴν τάξιν τῶν Μεγαλοσχήμων, δεόν νὰ χορηγηθῆ ἄδεια ὑπὸ τοῦ Ἑγουμένου τῆς Κοινοβιακῆς Ἀδελφότητος, καὶ μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα ἐτῶν⁴⁷.

γ) Ρασοφόροι μοναχοί.

Οἱ ρασοφόροι, ἢ ἀρχάριοι Μοναχοί, διακύνουν τὸν βίον των ἐν ἀσκήσει πρὸς τὰ Μοναχικὰ καθεστῶτα, ὑπέκινοντες εἰς ἐλαφρότερον τύπον ἀσκήσεως τοῦ Μικροσχήμου καὶ Μεγαλοσχήμου Μοναχοῦ. Οὗτος δύναται νὰ προαχθῆ μέχρι καὶ τοῦ Μεγάλου Μοναχικοῦ Σχήματος. Ἐπειδὴ ἡ ἔρευνα ἀφορᾷ τὴν ἐν λόγῳ τάξιν τῶν Μοναχῶν, διὰ τοῦτο παραθέτομεν ὀλόκληρον τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ ἀρχαρίου ρασοφοροῦντος.

«Ποιεῖ ὁ Ἱερεὺς εὐλογητόν, τὸ τρισάγιον· Παναγία Τριάς, Πάτερ ἡμῶν. Ὅτι σοῦ ἐστίν. Τροπάριον, Ἐλέησον ἡμᾶς. Δόξα, Κύριε ἐλέησον ἡμᾶς· καὶ νῦν, Τῆς εὐσπλαγγίας τὴν πύλην. Εἶτα τὴν παροῦσαν εὐχὴν.

Εὐχαριστοῦμέν σοι, Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ κατὰ τὸ πολὺ ἔλεός σου ρυσάμενος τὸν δοῦλόν σου (δεῖνα) ἐκ τῆς ματαίας τοῦ κόσμου ζωῆς καὶ καλέσας αὐτόν εἰς τὸ σεμνὸν τοῦτο ἐπάγγελμα. Ἀξίωσον οὖν αὐτὸν ζῆσαι ἀξίως ἐν τῇ Ἀγγελικῇ ταύτῃ πολιτείᾳ· καὶ φύλαξον αὐτόν ἐκ τῶν παγίδων τοῦ διαβόλου, καὶ καθαρὰν αὐτοῦ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα διατήρησον ἕως θανάτου, καὶ ναὸν ἁγίον σου γενέσθαι καταξίωσον· συνέτισον αὐτὸν μνημονεύειν σου διὰ παντός, καὶ τὴν τῶν σῶν πραγμάτων ταπεινώσιν, καὶ ἀγάπην, καὶ πρᾶφότητα δώρησαι αὐτῷ πρεσβείαις τῆς Ἵπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, καὶ πάντων σου τῶν Ἁγίων. Ἀμήν.

Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

Εἰς τὸν ζυγόν σου Δέσποτα, τὸν σωτήριον, πρόσδεξι αὐτὸν δοῦλόν σου (δεῖνα) καὶ καταξίωσον αὐτόν ἐν τῇ πόλει σου συνταγῆναι τῶν ἐκλεκτῶν σου· ἔνδυσον αὐτόν ἁγιασμοῦ στολήν· σωφροσύνην περίζωσον τὴν ὀσφύν αὐτοῦ· πάσης αὐτὸν ἐγκρατείας ἀνάδειξον ἀγωνιστήν· ἐν αὐτῷ καὶ ἐν ἡμῖν τῶν πνευματικῶν σου χαρισμάτων τελείαν δωρεὰν ἐναπομένειν ἀξίωσον· Πρεσβείαις τῆς Ἵπεραγίας Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, καὶ πάντων σου τῶν Ἁγίων. Ἀμήν».

Εἶτα κουρεῦει αὐτόν σταυροειδῶς λέγων·

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

45. Π. Παναγιωτάκου, ἐνθ' ἀνωτέρω, σελ. 92.

46. Β. Δ/γμα 28/7/1858, ἄρθρον 13.

47. Μίλλας, αὐτόθι.

Λέγων ἐκ τρίτου τὸ Ἄμῆν. Καὶ ἐνδύει αὐτὸν χιτῶνα, καὶ καλυμμαύχιον, μηδὲν ἐπιλέγων. Καὶ Ἀπόλυσις⁴⁸.

Μὲ μίαν ἀπλήν παραβολὴν τῆς Μοναχικῆς κουρᾶς καὶ τῆς ρασοευχῆς, θὰ ἴδωμεν ἀβυσσολέαν διαφορὰν. Κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τῆς Μοναχικῆς κουρᾶς, ὑφίστανται Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγέλιον, δύναται ἀκόμη καὶ νὰ ἐνσωματωθῇ καὶ εἰς τὴν Θεϊαν Λειτουργίαν⁴⁹, ἥτοι μετὰ τὴν Μικρὰν εἴσοδον, ἀλλὰ καὶ γενικῶς ἡ Ἀκολουθία τῆς Μοναχικῆς Κουρᾶς διακρίνεται διὰ τὸν πανηγυρικὸν τύπον. Ἡ δὲ κοπὴ τῶν τριχῶν εἰς τὴν Ρασοευχὴν καὶ ἡ ἐπίκλησις τοῦ ὀνόματος τῆς Ἁγίας Τριάδος, δὲν ἔχει ἰδιαίτεραν σημασίαν, διότι καὶ εἰς τὴν χειροθεσίαν Ἀναγνώστου καὶ Ἱεροψάλτου γίνεται τὸ αὐτὸ «καὶ σφραγίζεται τὴν κεφαλὴν παρὰ τοῦ Ἀρχιερέως καὶ κείρεται παρ' αὐτοῦ σταυροειδῶς, λέγοντος εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ἐπιφωνούντων καθ' ἑκάστην ἐπίκλησιν τῶν συμπαρόντων τὸ Ἄμῆν»⁵⁰. Τοσαύτη εἶναι ἡ σημασία τῆς Μοναχικῆς κουρᾶς, ὥστε ὁ Θεόδωρος Στουδίτης κατατάσσει αὐτὴν εἰς τὰ Μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας. Οὕτω ἐν τῇ ΡΞΕ' ἐπιστολῇ του γράφει: «Τὸ τῶν μοναστῶν σχῆμα, παρθενίας ἐστὶν ἐπάγγελμα, καὶ μυστήριόν ἐστι μοναχικῆς τελειώσεως, κατὰ τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ καὶ Πανσόφου Διονυσίου. Καὶ τὸ λέγειν τινὰς τί, πόθεν παρεδόθη τὸ ἀποτάσσεσθαι, καὶ γίνεσθαι, μοναχόν; οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν εἰπεῖν, ἢ ὅτι, πόθεν παρεδόθη γίνεσθαι τινα χριστιανόν; Ὁ γὰρ τὸ πρότερον θεσμοθετῆσαι ἀποστολικῇ παραδόσει, καὶ τὸ δεύτερον ἐξέδωκεν, ἐξ μυστήρια ἐκτεθεικῶς· πρῶτον, περὶ φωτίσματος· δεύτερον, περὶ συνάψεως, εἴτ' οὖν κοινωνίας· τρίτον περὶ τελετῆς μύρου· τέταρτον, περὶ ἱερατικῶν τελειώσεων· πέμπτον, περὶ μοναχικῆς τελειώσεως· ἕκτον περὶ τῶν ἱερῶς κεκοιμημένων»⁵¹. Κατὰ συνέπειαν τελετουργικῶς, ἡ Ρασοευχὴ εἶναι ἀσήμαντος, ἔναντι τῆς τελετῆς τῆς Μοναχικῆς Κουρᾶς. Ὁ ἰσχυρισμὸς τοῦ Π. Παναγιωτάκου, ὅτι ὁ ἔχων ρασοευχὴν Μοναχὸς εἶναι Μοναχὸς τέλειος καὶ κατατάσσεται εἰς τοὺς Μοναχοὺς εἶναι ἀπαράδεκτος: «διότι καὶ ὧδε πρόκειται περὶ προσκλήσεως τῆς Μοναχικῆς ἰδιότητος κανονικῶς καὶ τελειῶς, δοθέντος ὅτι ὁ Ρασοφόρος ἢ ἀρχάριος Μοναχὸς κατὰ τὴν λαμβάνουσαν χώραν κατὰ τὸν χρόνον τῆς χειροθεσίας αὐτοῦ ἐκκλησιαστικῆς τελετῆς εἰς ἣν προσέρχεται μετὰ πλήρη κανονικὴν δοκιμασίαν ὑπὸ τὰ Μοναχικὰ καθεστῶτα, σιωπηρῶς παρέχει τὴν συγκατάθεσιν αὐτοῦ εἰς τὸ περιεχόμενον τῆς Μοναχικῆς Ὁμολογίας, περὶ τῆς ὁποίας, εἰ καὶ συνοπτικῶς, διαλαμβάνει ἡ ἀναγιγνωσκομένη χάριν αὐτοῦ εὐχὴ (τρισάγιον, εὐλογία, ρασοευχή), καὶ ὑφίσταται, ὡς καὶ οἱ τῶν ἑτέρων δύο τύπων Μοναχοί, ἥτοι Μεγαλόσχημοι καὶ Μικρο-

48. Μ. Εὐχολόγιον, ἔκδοσις «Ἀστέρως» 1970, σελ. 188, 189.

49. Αὐτόθι, σελ. 198.

50. Αὐτόθι, σελ. 186.

51. Ρ.Γ., τόμ. 99, σελ. 1524.

σχημοί, Κανονικὴν Μοναχικὴν Κουράν»⁵². Μία ἀπλῆ ὅμως ἔρευνα εἰς τὴν Ρασσευχὴν βεβαιεῖ τὸ ἀντίθετον. Οὐδαμοῦ ἀναφέρεται Ὁμολογία. Ἐὰν ὑφίστατο Ὁμολογία εἰς τὴν Ρασσευχὴν, τότε πρὸς τί ἡ ἰδιαίτερα τελετὴ τῆς Κουρᾶς; Οὐτε δυνάμεθα νὰ ἀποκαλέσωμεν τὴν Ρασσευχὴν τελετὴν λόγῳ τῆς πενιχρότητός της. Βασικώτερον εἶναι ὅτι ὁ Π. Παναγιωτάκος γράφει «μετὰ πλήρη καὶ Κανονικὴν δοκιμασίαν». Τότε ἀφοῦ ἐγένετο Κανονικὴ δοκιμασία, πρὸς τί προτιμᾶται ἡ Ρασσευχὴ ἀντὶ τῆς Κουρᾶς; Τοῦτο διαστέλλει καὶ ὁ Πολιτειακὸς Νομοθέτης, ὅστις διὰ τοῦ Βασιλικοῦ Δ/τος 28/7/1858 ρυθμίζει τὰ περὶ μεταβιβάσεως τῆς περιουσίας τῶν «κειρομένων Μοναχῶν». Κατὰ τὸν Zhisman⁵³ οἱ Ρασσοφοροῦντες Μοναχοί, δὲν ἔδωκαν ὁμολογίαν παρθενίας καὶ ὡς ἐκ τούτου δύνανται νὰ συνάψουν γάμον· «Οἱ τοῦ βαθμοῦ τούτου Μοναχοὶ καλοῦνται καὶ ρασσοφόροι ἢ ρασσοφοροῦντες, ἐκ τοῦ ἰδιάζοντος αὐτῶν ἐνδύματος, τοῦ ράσου ὅπερ περιβάλλονται τελουμένης ἐπ' αὐτῶν τῆς κουρᾶς. Οἱ μοναχοὶ οὗτοι δὲν καταθέτουν ἱερὰν ὁμολογίαν παρθενίας»⁵⁴. Κατὰ τὸν Μίλας, οἱ Ρασσοφόροι Μοναχοὶ δύνανται νὰ τελέσουν γάμον· «Οἱ ρασσοφόροι ὀφείλουσι νὰ τηρῶσιν ὁμοίως τοὺς Μοναστικoὺς κανόνες καὶ ὑπόκεινται ἠθικῶς εἰς τὰ ἐκ τῆς ἱερᾶς ὑποσχέσεως κατήκοντα, εἰ καὶ δὲν κατέθεσαν αὐτὴν ὡς οἱ λοιποὶ βαθμοί. Ἀπαγορεύεται δ' ὡσαύτως νὰ ἀποβάλλωσι τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἐπιστρέφοντες εἰς τὸν κόσμον. Ἡ ἀπαγόρευσις ὅμως ἔχει ἠθικὸν μᾶλλον χαρακτῆρα, διότι ὡς ὁ Βαλσαμῶν γνωματεύει ἐρμηνεύων τὸν Ε' Κανόνα τῆς Πρωτοδευτέρας, λέγει «ὁ ἀπαξ τὰ μοναχικὰ ἐνδυσάμενος, οὐ παραχωρηθήσεται, χθὲς μὲν κατὰ μοναχοὺς ἐπὶ ἀγορᾶς ἀνατρέφεσθαι, σήμερον δὲ κατὰ λαϊκοὺς θεατρίζεσθαι, καὶ οἶον ἐμπαίζειν, κατὰ σκηνικοὺς, τὸ ἅγιον σχῆμα, μᾶλλον μὲν οὖν ἀναγκασθήσεται καὶ ἄκων ἀποκαοῆναι»⁵⁵.

Ὅμως τῶ ἐπιμένοντι νὰ ἐγκαταλίπη τὸ μοναστήριον καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὰ τοῦ κόσμου ρασσοφόρῳ δὲν δύναται νὰ ἀπαγορευθῇ τοῦτο· κατὰ ταῦτα δικαιουῖται ὁ ἐπιστρέφων εἰς τὸν κόσμον ρασσοφόρος νὰ συνάψῃ γάμον»⁵⁶.

Ἐρχόμεθα νῦν εἰς τὴν πρᾶξιν τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία δὲν ἀναγνωρίζει τοὺς Ρασσοφόρους Μοναχοὺς ὡς πραγματι-

52. Π. Παναγιωτάκου, ἐνθ' ἀνωτέρω, σελ. 101.

53. Τὸ Δίκαιον τοῦ γάμου. Μετάφρασις Μ. Ἀποστολοπούλου, τόμ. Β', Ἀθῆναι 1913, σελ. 235.

54. Τὸ Δίκαιον τοῦ γάμου, τόμος Β', σελ. 218. Πρβλ. καὶ σελίδα 235.

55. Ἀκουσίαν ὅμως Κουράν οὐδέποτε ἀνεγνώρισεν ἡ Ὁρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία. Ὅρα ἀνωτέρω, σελ. 881 τοῦ παρόντος.

56. Ν. Ἰ. Μίλας, ἐνθ' ἀνωτέρω, σελ. 936, πρβλ. καὶ Ἐκκλ. Δίκαιον, Κ. Ράλλης: «Οἱ ρασσοφόροι ὀφείλουσι νὰ τηροῦν πρὸς τοῖς μοναστικοῖς καθ' ὅλα κανόνες καὶ τὰς ἐκ τῆς ἐπαγγελίας ὑποχρεώσεις, καίπερ μὴ δόντες αὐτήν. Ἄλλ' ἡ ταιαύτη ὑποχρέωσις ἔχει οὐχὶ νομικόν, ἀλλ' ἠθικὸν μᾶλλον χαρακτῆρα, διότι τῶ ρασσοφόρῳ ἔξεστι καὶ τοῦ μοναστηρίου ἀπελθεῖν καὶ γάμον συνάψαι» (σελ. 171, 172).

κοὺς Μοναχοὺς. Διὸ καὶ θεωρεῖ τὴν Κουράν αὐτῶν. Θεωρεῖ δὲ Κανονικοὺς Μοναχοὺς, τοὺς ἔχοντας ὑποστῆ Μοναχικὴν Κουράν. Οὕτω, διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 461/2398/3981/16/12/1977 ἐπιτάσσει: «Ἡ Διαρκὴς Ἱερά Σύνοδος πληροφορεῖται, ὅτι ἀπὸ τινος χρόνου ρασοφοροῦντες Μοναχοὶ καὶ Μοναχαὶ περιφέρονται ἀνά τὰς πόλεις ἢ διαβιοῦσιν ἐν μὴ ἀνεγνωρισμέναις Μοναῖς, ἄνευ κανονικῆς ἀδείας. Ἐπιθυμοῦσα δ' ἵνα τὸ ἄτοπον τοῦτο ἐκλείψῃ ἐντελλόμεθα Ὑμῖν, ἵνα ὡς κανονικοὺς Μοναχοὺς ἀναγνωρίζητε μόνον τοὺς κανονικῶς ἐγγραφέντας ἐν ἀνεγνωρισμένῃ Μονῇ καὶ ὑποστάντας τὴν ἀπαιτούμενῃ δοκιμασίαν, καρέντας δ' εἶτα μετὰ τὴν πρότασιν τοῦ οἰκείου Ἡγουμενοσυμβουλίου καὶ ἐγκρίσει τοῦ ἀρμοδίου Ἱεράρχου, κατὰ τὰς νομίμους διατυπώσεις. Ἐφιστῶσα δὲ τὴν προσοχὴν Ὑμῶν ἐπὶ τῆς παρούσης, ἀπεκδέχεται τὴν ἀκριβῆ τήρησιν, πρὸς περιστολὴν ἀταξίας, λαμβανούσης ὁσημέραι διαστάσεις, ἐπὶ προφανεστάτῃ βλάβῃ τοῦ γοήτρου τῆς Ἐκκλησίας»⁵⁷. Ἔτερον χαρακτηριστικὸν εἶναι, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος δὲν θεωρεῖ τοὺς Ρασοφόρους Μοναχοὺς πραγματικοὺς Μοναχοὺς, διὸ καὶ ἀπαγορεύει τὴν ἐγγραφὴν αὐτῶν εἰς τὰ Μοναχολόγια· «Ἐν τισι τῶν Ἱερῶν Μονῶν τῆς καθ' ἡμᾶς ἐπικρατείας παρὰ τὰς ἐν προκειμένῳ κανονικὰς Διατάξεις, ἐπικρατεῖ ἐφάμαρτος συνήθεια, ὅπως εἰς τὸ Μοναχολόγιον αὐτῶν καταγράφονται πρόσωπα οὐδέποτε χειροθετηθέντα εἰς μοναχοὺς, ἀλλὰ μόνον τὴν εὐχὴν τῆς ρασοφορίας δεχθέντα. Τὸ ἄτοπον τοῦτο διαβλέπουσα ἡ Ἱερά Σύνοδος καὶ ἐπιθυμοῦσα τὴν ἄρσιν τούτου, ἐφ' ὅσον ἐξ αὐτοῦ ἀπορρέουσιν ἀποτελέσματα ἡμιστὰ συντελεστικὰ τοῦ σεβασμοῦ καὶ ἐκτιμήσεως πρὸς τὰ θέσμιμα τῆς Μοναστικῆς Πολιτείας καὶ τῆς ἐν γένει ἐκκλησιαστικῆς εὐπρεπείας καὶ τάξεως, ἔγνω, ἵνα προτρέψῃται Ὑμᾶς, ὅπως ἐκδώσῃτε τὰς δεούσας διατάγας τοῖς ὑφ' Ὑμῶν Ἡγουμενοσυμβουλίαις τῶν Ἱερῶν Μονῶν, ἵνα, μελλοντικῶς, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ καταγράφωσιν εἰς τὰ Μοναχολόγια αὐτῶν πρόσωπα μὴ χειροθετηθέντα εἰς Μοναχοὺς διὰ τοῦ Μικροῦ ἀγγελικοῦ σχήματος· ἐὰν δὲ τυχὸν ὑπάρχωσι τοιαῦτα μόνον μὲ εὐχὴν τῆς ρασοφορίας καὶ μὴ καταταγέντα ἐν τῷ μεταξύ εἰς τὰς τάξεις τοῦ Κλήρου, δεόν νὰ χειροθετηθῶσι διὰ τοῦ Μικροῦ σχήματος εἰς Μοναχοὺς»⁵⁸.

Ἐκλέγειν καὶ ἐκλέγεσθαι.

Μία ἄλλη περίπτωσις διὰ τῆς ὁποίας ἀποδεικνύεται, ὅτι ὁ ρασοφόρος Μοναχὸς δὲν εἶναι τέλειος Μοναχός, εἶναι καὶ ἡ μὴ συμμετοχὴ του εἰς τὴν Διοίκησιν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς.

Οὕτω, ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἑλλαδικῇ Ἐκκλησίᾳ, εἰς μὲν τὰς Μονὰς τὰς

57. Ε.Ι.Σ., τόμ. Α', σελ. 483.

58. Ε.Ι.Σ., τόμ. Β', σελ. 377-378.

ἐχούσας δύναμιν Μοναχῶν περισσοτέρους τῶν ἑξ καὶ ὀλιγωτέρους τῶν εἴκοσι, δικαίωμα πρὸς ἐκλογὴν ἔχουν οἱ ἀπὸ τριετίας ἀποκαρέντες Μοναχοί, εἰς δὲ τὰς ἐχούσας δύναμιν εἴκοσι καὶ ἄνω, παρέχεται τὸ δικαίωμα εἰς τοὺς ἀπὸ ἑξαετίας ἀποκαρθέντας Μοναχοὺς⁵⁹.

Πρὸ τῆς ἐκλογῆς συντάσσεται κατάλογος ἐκ τοῦ Μοναχολογίου⁶⁰ τῶν δικαιουμένων ψήφων Μοναχῶν. Ἐκτὸς τοῦ Πολιτειακοῦ Νομοθέτου καὶ ἡ Ἱερά Σύνοδος, διὰ τριῶν Ἐγκυκλίων τῆς, ἐπιτάσσει τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν⁶¹. Ταῦτὸ δὲ ἰσχύει καὶ διὰ τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγεσθαι, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἦτοι τῆς ἡλικίας, τῆς παιδείας, ὡς διακελεύεται ὑπὸ τῶν ἀνωτέρω Ἐγκυκλίων καὶ τῆς ρηθείσης Νομικῆς Ἐπιταγῆς.

Σ Υ Μ Π Ε Ρ Α Σ Μ Α .

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω ἐκτεθέντων, ἀποδεικνύεται ἀβασανίστως, ὅτι οἱ ἔχοντες μόνον ρασσοευχὴν Μοναχοί, δὲν εἶναι τέλειοι Μοναχοὶ καὶ συνεπῶς οὐδεμίαν νομοκανονικὴν διάταξιν ὑφίσταται ἐπ' αὐτῶν. Καθ' ὅτι καὶ ὁ Κανονικὸς καὶ ὁ Πολιτειακὸς Νομοθέτης, οὐ μὴν δ' ἀλλὰ καὶ ἡ Ἑλλαδικὴ Ἐκκλησία, ἀπαιτοῦσι Μοναχικὴν Κουράν, προκειμένου νὰ καταταγῶσιν οὗτοι εἰς Μοναστικὴν Ἀδελφότητα καὶ νὰ ἐγγραφῶσιν εἰς τὸ Μοναχολόγιον, διὸ καὶ Πολιτειακῶς ὁ νομοθέτης διὰ τὴν τύχην τῆς παρουσίας τῶν Μοναχῶν, ἀπαιτεῖ Μοναχικὴν Κουράν: «πᾶσα παρουσία τῶν κειρομένων Μοναχῶν περιέρχεται αὐτοδικαίως εἰς τὴν Μονὴν μετ' ἀφαίρεσιν τῆς νομίμου μοίρας ὑπὲρ τῶν ἀναγκαίων κληρονόμων, ἀπαιτητῆς ἀπὸ τῆς κατατάξεως τοῦ Μοναχοῦ» (Ἄρθρον 18 τοῦ Νόμου ΓΥΙΔ/1909).

59. Ἄρθρον Β', ἐδάφ. α' Βασ. Δ/τος 28-7-1858 «Περὶ Κανονισμοῦ τῶν Μοναστηρίων».

60. Εἰς τὸ Μοναχολόγιον, ὡς προανεφέρθη, ἐγγράφονται μόνον οἱ ἔχοντες Κουράν Μοναχοῦ.

61. Ἐγκύκλιον 4104/483/9-5-1902, Σ.Ε., τόμ. Α', σελ. 20· 882/124/30-10-1909, Σ.Ε., τόμ. Α', σελ. 204· 3343/181/6-11-1936, Σ.Ε., τόμ. Β', σελ. 11,